

lønnet Sekretær. Selv paa Landet vil det efter min Mening være meget bekvæmligt og overmaade upraktisk, om Skolekommissionen skulde forerette dette Arbejde.

§§ 3—7 angaa det ny Mulktsystem. Det gamle er ganske vist ikke meget populært, men det er et Mulktsystem jo sjældent. Det er jo noget bekvæmligt, noget irriterende, og det har — det kan ikke nægtes — en Tendens til at blive omgaaet, naar det ikke indskræpes alvorligt en Gang imellem; men det har paa den anden Side ogsaa vist sig, at naar det indskræpes saadan en Gang imellem, virker det utvivlsomt til at indføre en bedre Skolegang. Det er slet for nogle Aar siden og Skolegangen er nu uomtvistelig upaaklagelig som Følge af den stedfundne Indskræpelse. Jeg tror derfor, at man nok kunde have ventet med en Forandring paa dette meget vanskelige Punkt til en senere Tid. Jeg tror, at det vilde være det heldigste, fordi det er vanskeligt at komme til en god Ordning der, og fordi det kan blive mellem de Punkter, der gøre det vanskeligt for os at enes om Lovforslaget. Vilde man endelig have det op, vilde jeg for mit Bedkommende have foretrukket det, som Ministeriet Hall foreslog i 1873, at man satte Begyndelsesbøden til 12 Ore daglig og sluttede, med 1 Kr. daglig efter gentagne Forsømmelser, alt for hver Maaned. Derved vilde man naa lige saa højt som ved den nuværende højeste Bøde, og man vilde derved have den overordentlig store Fordel, at der virkelig blev mulkteret efter det. Det, der her foreslaas, med Bøder fra 2—25 Kr., vil enten føre til, at der slet ikke bliver mulkteret, eller, hvis det sker en enkelt Gang, bliver det langt mere odiøst end nu for den, der bliver mulkteret en enkelt Gang og med større Mulkter; man vil altid finde, at det er et Udslag af den værste Vilkaarlighed. Der er saa godt som ingen Regler at gaa efter, det er en Skønssag, og dette Skøn Udøvelse vil vække overmaade megen Animoitet. Ved at gennemgaa Forhandlingerne i det andet Ting, fik jeg nærmest Indtrykket af, at man tænkte særlig paa at ramme de Arbejdsgivere, de Gaardmænd, der have Tjenestebørn, som forsømme deres Skolegang. Men dem kan man godt ramme efter det Forslag, der fremkom i 1873, ja, man kan endogsaa gøre det med det nuværende Mulktsystem, naar det bare gennemføres. Man kan virkelig saa dem saa højt op, at de fleste vilde tabe Lysten til at spekulere i Børnernes Arbejdsraft. Men hvad enten man nu kun har tænkt paa dem eller ikke, er det sikkert nok, at Mulkterne i Reglen

kun vilde blive anvendte mod dem. Jeg tror ikke, at man anvender dem særlig over for de fattige Forældre og idømmer dem Mulkter paa et Par Kroner eller maaste mere, og det tilmed 2—3 Maaned efter, at Forsømmelsen har funden Sted. Navnlig naar Forældrene vilde være saa snedige ikke at lade Børnene forsømme i den sidste Maaned før Mulkteringen, er det aabenbart, at man vil se igennem Fingre dermed og ikke idømme Mulkter. Det var for saa vidt efter min Mening en Binding, naar den højstcerede Minister foreslog, at der skulde begyndes med 1 Kr. og Mulktering hver anden Maaned, medens man samtidig kunde gaa op til 50 Kr. for dem, som forsømte mest. Resultatet blev imidlertid, at den ene Krone tog man, medens man ikke vilde gaa ind paa de 50 Kr. og beholdt Mulktering hver tredje Maaned med Bibeholdelse af de fire Mulkteringsmaaned, hvoriblandt August, den eneste Maaned, i hvilken en Lærer har fri. Under disse Omstændigheder vilde jeg anse det for tvivlsomt, om det ikke var bedre at blive ved de 2 og 25 Kr. i Stedet for undertiden 1 Kr. i Mulkter, thi det er jo en bekendt Sag, at man gerne bliver ved Minimumet. Det tror jeg vil blive det eneste almindelige Tilfælde, selv om der ikke er særlige Omstændigheder, der tale for at holde sig dertil. Jeg er heller ikke paa det rene med, om det er et rigtigt Princip at lade Bødens Størrelse rette sig efter Fattigdom eller Rigdom. Jeg ved, at det sker ellers med Bøder, men paa dette Punkt er det hidtil ikke slet. Jeg er, som sagt, heller ikke ganske sikker paa, at det er rigtigt. Jeg ved ganske vist, at det er mere tilgiveligt, at en fattig Mand lader sit Barn forsømme, end at en rig gør det, men til Gengæld er det saa meget større Synd mod det fattige Barn, for saa vidt det ikke har anden Arv end den gode Opdragelse, det kan faa. Og naar Staten giver et meget stort Tilskud for at bringe fattige Børn op paa et højt og godt Standpunkt, hvad Undervisningen angaar, kan den ogsaa fordrer et virkelig virksomt Tilsyn med, at Børnet ikke berøves dette Gode ved nogen Skyld fra Forældrenes Side. Jeg er som sagt noget bange for, at man enten ikke anvender Mulktsystemet, eller ogsaa at det, hvor man anvender det, bringer meget mere Harme, end det nuværende System fremkalder. Denne Harme vil ganske sikkert gaa ud over den stakkels Præst, han vil efter sin Stilling mest være tvungen til at holde paa Mulkteringen, og han kan det ordentlig komme til at ramme, hvis han ikke gør sin Pligt, og gør han den, vil han tit blive for-